

INVESTEERIMISKONTO

1. Investeerimiskonto kasutamine II sambast lahkudes

1.1. Kui inimene otsustab võtta raha II sambast välja, siis seadus ei piira inimese valikuid, mida selle rahaga peale hakata. Seega võivad soovijad ühe võimalusena kanda väljavõetud raha ka oma isiklikule investeerimiskontole või deklareerida konto, kuhu raha kanti, järgmise aasta tuludeklaratsioonis investeerimiskontona.

1.2. II samba raha pensionifondist väljavõtmisel ja investeerimiskontole kandmisel saab pensionikoguja seda ise edasi investeerida. Sissemaksed kontole ei ole piiratud II samba rahaga – kontole võib kanda ka mistahes muu tulu.

1.3. II sambast raha väljavõtmisel peetakse kinni tulumaks, seega kantakse investeerimiskontole juba maksustatud tulu. Investeerimiskonto kasutamise eesmärk on lükata edasi finantsvaralt saadud tulult tekkiv tulumaksudohustus. Selleks peab konto omanik pidama arvestust kõikide konto sisse- ja väljamaksete üle ning deklareerima need iga-aastases tuludeklaratsioonis.

2. Investeerimiskonto kasutamine nii, et II sambast ei pea lahkuma

2.1. Lisaks eelmises punktis kirjeldatud võimalusele võiks pakkuda inimestele investeerimiskonto kaudu investeerimisvõimalust ka nii, et II sambast ei pea lahkuma. Eesmärgiks on luua lahendus, kus investeerimiskontole saavad laekuda teise samba jooksvad maksed (2+4%), juba kogutud rahaga saab liikuda pensionifondist investeerimiskontole ja vastupidi ning investeerimiskontol olevat raha saab võtta kõiki II samba reegleid arvestades kasutusele nii kogumise ajal kui ka pensionile jäädes.

2.2. Selleks, et kasutada investeerimiskonto süsteemi II samba sees, avab inimene pangas omale pensioni investeerimiskonto. Tegemist on sisuliselt arveldusarvega, mis on eritunnuse abil eristatav muudest arveldusarvetest. Sellele arveldusarvele saab laekuda raha üksnes II sambast. Info konto kohta liigub automaatselt Pensionikeskusele, kes peab arvestust II samba rahade liikumise üle ja korraldab makseid.

2.3. Kui maksuametist laekub pensioni investeerimiskonto avanud inimese II samba sissemaksed, siis kannab Pensionikeskus selle raha tema kontole. Kontol seisab raha seni, kuni inimene teeb investeerimisotsuse.

2.4. Kontole on võimalik kanda ka fondidesse varem kogutud raha. Sisuliselt on tegemist analoogiga tänasele pensionifondide vahetamisele. Kuna raha liikumine toimub sellisel juhul II samba sees, siis tulumaksu tasuda ei tule, nagu ei tule täna ka fondide vahetamise korral.

2.5. Kui inimene otsustab ühel hetkel, et ei soovi enam ise oma investeeringuid juhtida, valib ta omale pensionifondi ning tema sissemaksed hakkavad laekuma sinna. Ta võib pensioni investeerimiskonto investeeringud või osa nendest viia samuti pensionifondi. Selle eelduseks on investeeringute realiseerimine ja sellest saadava raha laekumine pensioni investeerimiskontole, mille eest omandatakse talle pensionifondi osakuid. Ka sellisel juhul ei toimu vahepeal raha tulumaksustamist.

2.6. Oluline erinevus tavalise investeerimiskonto ja pensioni investeerimiskonto vahel on see, et viimase puhul ei tule kontol tehtud tehinguid deklareerida tuludeklaratsioonis. Tavalise investeerimiskonto puhul on tulumaksustatav sisse ja väljamaksete vahe ehk investeeringutelt saadud tulu. II samba puhul tuleb maksustada aga väljamakse kogu ulatuses, sest pensioni investeerimiskonto sissemaks on maksustamata. Sama maksustamisloogika kehtib ka siis, kui inimene kogub pensioni pensionifondis ja lahkub sambast rahaga. Tulumaksu tasumine toimub raha väljavõtmisel – pank, kelle juures on investeerimiskonto avatud, peab õige tulumaksusumma kinni.

2.7. Nii II samba fondide kui täna kasutuses oleva investeerimiskonto suhtes rakendatakse investeerimispiiranguid. Finantsvara, mida võib kasutada olemasoleva investeerimiskonto puhul, on loetletud tulumaksuseaduse §-s 17¹. Üldistatult on tegemist erinevate väärtpaperite ja muude finantsinstrumentidega. Ka pensioni investeerimiskonto puhul saab esmajoonel kasutada sama finantsvara loetelu, kuid sinna võib lisada ka muid jaeinvestorite hulgas levinud instrumente. Näiteks erinevad ühisrahastusplatvormid laenude, kinnisvaraprojektide või ettevõtete rahastamiseks. Oluline kriteerium on, kas ja kuidas on võimalik pensioni investeerimiskonto avanud pangal kontrollida, kas konto omanik suunab pensioniraha seadusega lubatud investeeringutesse ning kas investeeringust väljudes laekub raha pensioni investeerimiskontole tagasi. Igasugune pensioniraha liikumine väljapoole investeerimiskontot või pensionifondi võrdub raha väljavõtmisega II sambast, mille suhtes on lepitud aga kokku mitmed piirangud.

2.8. Kogumise ajal II sambast raha väljavõtmisel ei tehta sisulist vahet, kas raha võetakse välja pensionifondist või pensioni investeerimiskontolt – kohalduvad samad reeglid.

2.9. Seega inimene, kes on sündinud 1982 ja varem ning liitus II sambaga pärast reformi, ei või II sambast raha välja võtta esimese kümne aasta jooksul sõltumata sellest, kas ta kasutab kogumiseks pensionifondi või pensioni investeerimiskontot. Pärast II sambast rahaga lahkumist ei saa II sambas raha koguda ei fondis ega investeerimiskonto süsteemis. Kui inimene otsustab uuesti liituda, ei või ta süsteemist lahkuda järgmised 10 aastat. Kasutades siis uuesti võimalust lahkumiseks, ei saa ta ühelgi moel enam II sambas raha koguda.

2.10. Kohalduv ka reegel, et lahkuda tuleb kogu rahaga. Seega, kui inimesel on pensioni investeerimiskonto, tuleb II sambast rahaga lahkumiseks investeeringud realiseerida ja kanda raha pensioni investeerimiskontole. Inimesel võib olla investeeringuid, mida ei saa realiseerida piisavalt kiiresti, kuid üksnes osa rahaga lahkumine II sambast pole võimalik. Seega kohalduv pensioni investeerimiskonto kaudu II sambast lahkumisel eeltingimus, et enne, kui inimene saab esitada avalduse raha väljavõtmiseks, peab ta olema teinud kõik oma investeeringud rahaks. Avalduste esitamisele kohalduv tavapärase II samba avalduste kalender¹. Väljamakse korraldab pank, kelle juures on pensioni investeerimiskonto avatud tehes seda vajadusel koostöös Pensionikeskusega (kui inimesel oli ka fondiosakuid) ning rakendades 10 000 euro ja kolme osamakse reegleid. Väljamakse tegemisel peetakse kinni tulumaks.

2.11. Kui inimene on jõudnud pensioniikka ja tal on pensioni investeerimiskonto, on tal kõik samad õigused ja võimalused, nagu pensionifondi raha kogunud inimesel.

¹ Avaldused jõustuvad ja realiseeritakse jaanuaris, mais ja septembris, mille eelduseks on, et need on esitatud hiljemalt novembri, märtsi või juuli lõpuks.